

Müge PALANCI

**AVRUPA BİRLİĞİ GÖÇ
POLİTİKALARI BAĞLAMINDA AŞIRI
SAĞ VE GÜVENLİKLEŞTİRME:
BİR SÖYLEM ANALİZİ OLARAK AfD
(Alternative für Deutschland)**

**FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2024**

Kasım 2024

E-ISBN: 978-625-6134-55-3

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com

bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 77398

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılmaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

ÖNSÖZ

Göç hareketleri Avrupa kıtası için yeni bir durum değildir. Kıta çok uzun senelerdir düzenli ya da düzensiz göçlere ev sahipliği etmiştir. Fakat son dönemde kıtaya doğru yaşanan insan hareketliliği Avrupa toplumlarında göçün bir güvenlik meselesi olarak görülmesine sebebiyet verdiği gözlenmektedir. Özellikle Avrupa'ya yaşanan kitlesel göçün politika yapım süreçlerinde bazı siyasi partilerin popülist söylemleriyle aşırı sağ zeminde göçü ulusal, toplumsal, kültürel ve ekonomik güvenlik temaları ile ilişkilendirmesine yol açmıştır.

Bu noktadan hareket ile çalışmamda, Almanya için Alternatif Partisi söylemlerine odaklanarak; Avrupa Birliği göç politikaları, güvenliğin Avrupa'da değişen gündemi bağlamında güvenlikleştirilen güvenlik sektörlerinin hangi alanlarda ve düzeyde etki sağlandığının anlaşılması hedeflenmektedir. Çalışmada örnek olay olarak seçilen partiye yönelik saha çalışması yapılarak verilere birincil elden ulaşılması ve bu verilerin daha sonra MAXQDA'da detaylı analizinin yapılması nedeniyle literatüre önemli katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

Bu doktora tezinin meydana gelmesinde emeği geçen çok sayıda değerli isimler bulunmaktadır.

Tez danışmanım Prof. Dr. Burak Samih GÜLBOY'un doktora sürecimin tamamında tavsiyeleri, rehberliği ve bilimsel titizliği yolumu aydınlatmış ve bana eleştirel düşünme yeteneği kazandırmıştır. Bana kendime güvenme fırsatı verdiği ve akademide yürümeye başlarken elimi güvenle her zaman sıkıca tuttuğu için kendisine çok teşekkür ederim. Doktora süreci boyunca öneri ve fikirleriyle tezimin her aşamasında desteklerini esirgemeyen ve her zaman minnet duyacağım tez izleme komitesi üyeleri hocalarım Prof.Dr. Levent ÜRER ve Doç. Dr. Engin SELÇUK'a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca doktora eğitimim süresince

desteğini üzerimden hiç esirgemeyen hocalarım Prof.Dr. Seyhun DOĐAN, Doç. Dr. Hakan GÜNEŐ'e teŐekkürü bir borç bilirim. Ayrıca sevgili Burak Varol'a MAXQDA eğitimleri için teşekkür etmek isterim.

Doktora tezi yazım sürecinde arkadaşlarım benden desteklerini esirgemediler. Saha çalıŐmasına hazırlanırken, kendi deneyimini benimle tüm samimiyetiyle paylaşan, sıkıntılı anlarımda zorlukları yenmem konusunda yanımda olan sevgili Dr. Ebru KAYA'ya ve doktora sürecimde fikir alışveriŐinde bulunduğum Dr. Murat ÖZDEMİR'e minnettarım. Önemli bir teŐekkürümde doktora sürecime başlarken, çalışma hayatım boyunca akademik anlamda beni destekleyen ve doktora mülakatına gönderen Sn. Ertan Öztürk'e, Sn. Hakan Yıldız ve Sn. Onur Kaylan'a olmaktadır. Önemli bir teŐekkürümde sıkıntılı zamanlarımda bana motivasyon kaynağı olan, bana inancını sıklıkla dile getiren, değerli çalıŐmalarından örnek aldığım Dr. Max -Valentin Robert'e ve Dr. Metin Koca'ya olacaktır.

Bana yılmadan çalışmanın, üretmenin önemini kavratan ama en önemlisi sabrın hayatta ki en büyük anahtar olduğunu her daim hatırlatan anneme ve babama ne kadar teşekkür etsem azdır.

Müge PALANCI

İstanbul, 2023

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	III
TABLolar LİSTESİ	XI
GRAFİKLER LİSTESİ	XII
ŞEKİLLER LİSTESİ	XII
KISALTMALAR LİSTESİ	XIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE ÖZGÜRLÜK, GÜVENLİK VE ADALET ALANI İNŞASINDA GÖÇ VE GÖÇ POLİTİKALARI

1.1. Avrupa Birliği Göç Politikalarının Tarihsel Gelişimi	8
1.1.1. İkinci Dünya Savaşı'ndan Avrupa Ekonomik Topluluğu'na (1945-1960)	9
1.1.2. Sınırlarından Arındırılmış Avrupa: Kurucu Antlaşmalar ve Göç	12
1.1.2.1. Trevi Grubu	14
1.1.2.2. Schengen Antlaşması	15
1.1.2.3. Avrupa Tek Senedi	16
1.1.3. Savaş Sonrası Avrupa'da Göç Dönemleri	17
1.1.3.1. İşgücü Göçü Dönemi	17

1.1.3.2. Sınırlandırılmış Göç Dönemi	19
1.1.3.3. Soğuk Savaş Sonrası Dönem	20
1.2. Maastricht Antlaşması Taşıyıcı Sütunlar: Bölünmüş Avrupa'nın Birleştirilmesi	22
1.2.1. Avrupa Birliği Sütunlu Yapısı	25
1.2.2. Avrupa Kimliğinin Tanımlanması	26
1.3. Amsterdam Antlaşması: Avrupa Yurttaşlığı, Vize, Göç Ve İltica Politikalarının Topluluklaştırılması	29
1.3.1. Avrupa Birliği Göç Politikasının Unsurları	32
1.3.1.1. Sınır Yönetimi	33
1.3.1.2. Vize Yönetimi	34
1.3.1.3. Entegre Sınır Yönetimi	36
1.4. AB'de Düzensiz Göçü Önlemeye Yönelik Zirveler ve Geliştirilen Programlar	37
1.4.1. Tampere Zirvesi	37
1.4.2. Leaken Zirvesi	38
1.4.3. Sevilla Zirvesi	39
1.4.4. Lahey Programı	40
1.4.5. Stockholm Programı	42
1.5. Lizbon Antlaşması: Göç Politikalarının Avrupalılaşması	43
1.5.1. Geri Kabul Antlaşması ve Güvenli Üçüncü Ülke Uygulaması	46
1.5.2. Dublin Süreci	48
1.5.3. Vasıf Yönergesi	51
1.5.4. Avrupa Birliği Göç Ve İltica Paktı	52
1.6. Değişken Geometrilik Göç Politikaları	55

İKİNCİ BÖLÜM

AB'DE GÜVENLİĞİN DEĞİŞEN GÜNDEMİ BAĞLAMINDA GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ VE SAĞ HAREKETLER

2.1. Güvenlik Kavramında Yaşanan Değişim	59
2.1.1. Geleneksel Güvenlik Anlayışı	59
2.1.2. Soğuk Savaş Sonrası Değişen Güvenlik Anlayışı	63
2.2. Kopenhag Okulu ve Güvenlikleştirme	67
2.2.1. Kopenhag Okulu	67
2.2.2. Güvenlikleştirme Teorisi ve Analiz Birimleri	71
2.2.3. Güvenlik-dışılaştırma	75
2.2.4. Kopenhag Okuluna gelen eleştiri: Paris Ekolü	76
2.3. Avrupa Birliği'nde Göçün Güvenlikleştirilmesine Neden Olan Güvenlik Tehditleri	79
2.3.1. Toplumsal Güvenlik	79
2.3.2. Kültürel Güvenlik	83
2.3.3. Ekonomik Güvenlik: Refah Şovenizmine En Büyük Tehdit Olarak Göçmenler	85
2.4. Göçün Güvenlikleştirilmesinde Sağ Hareketlerin Etkisi	88
2.4.1. Aşırı Sağı Tanımlamak	88
2.4.2. Sağ Hareketlerin Yükselişi Ve Göçün Güvenlikleştirilmesinde Önemli Faktörler	92
2.4.2.1. 1973 Petrol Krizi	93
2.4.2.2. 11 Eylül ve Terör- İslamofobia Algısı	94
2.4.2.3. Avrupa Birliği Genişleme Politikası	97
2.4.2.4. 2008 Euro Krizi ve 2015 Mülteci Krizi	98

2.4.2.5. Ukrayna Savaşı ve Avrupa’da Göç Olgusuna olası Etkileri	101
2.4.3. Sağ Hareketlerin Göçü Ulusal Güvenlik Tehdidi Olarak Ele Alması	104
2.4.3.1. Yerlililik	104
2.4.3.2. Etnopluralizm: Çokkültürlülük Karşıtlığı	107
2.4.3.3. Euroseptizm ve Göçün Avrupalılaştırılması	109
2.5. Avrupa Birliği Kurumlarının Göçün Güvenlikleştirilmesindeki Rolü	112

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SİYASAL SÖYLEM ANALİZİ EKSENİNDE GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ ÖRNEĞİ: ALMANYA İÇİN ALTERNATİF PARTİSİ

3.1. Metodolojik Kapsam: Eleştirel Söylem Analizi	121
3.1.1. Söylem	121
3.1.2. Eleştirel Söylem Analizi	125
3.1.3. Söylem ve İdeoloji Arasındaki İlişki	127
3.1.4. Ruth Wodak: Söylem- Tarihsel Yaklaşım	131
3.2. Göçün Aşırı Sağ Parti Tarafından Güvenlikleştirilmesi: Almanya için Alternatif Partisi (AfD)	135
3.2.1. Tarihsel Arka Plan ve Seçim Oy Oranları	135
3.2.2. Almanya için Alternatif Parti Programları ve Göçü Güvenlikleştirici Toposlar	137

3.2.2.1. AfD'nin Göç Karşıtı Söyleminde Kültürel Güvenlik Toposu	139
3.2.2.2. AfD'nin Göç Karşıtı Söyleminde Toplumsal Güvenlik Toposu	143
3.2.2.3. AfD'nin Göç Karşıtı Söyleminde Ekonomik Güvenlik Toposu	147
3.2.2.4. AfD'nin Göç Karşıtı Söyleminde Ulusal Güvenlik Toposu	149
3.3. Araştırmanın Dizaynı	153
3.3.1. Araştırmanın Konusu ve Problemi	153
3.3.2. Araştırmanın Amaç ve Önemi	155
3.3.3. Araştırmada Kullanılan Yöntem	155
3.3.4. Veri Toplama ve Verilerin Analizi	157
3.3.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	158
3.3.6. Kod Sistemi ve Haritalandırma	159
3.3.6.1. Kod Sistemi	159
3.3.6.2. MAXQDA Haritalandırma Analizi	164
3.4. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi	171
SONUÇ	193
KAYNAKÇA	197
EKLER	229
ÖZGEÇMİŞ	375

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.2: İki Katmanlı Devletlerarası Dayanışma	55
Tablo 2.1: Güvenliğin Kavramsallaştırılması.....	65
Tablo 2.2: 2019 Avrupa Parlamentosu Seçim Sonuçlarına Göre Siyasal Gruplar	115
Tablo 3.1: AfD Avrupa Parlamentosu Seçim Sonuçları	136
Tablo 3.2: AfD Federal Meclis Sonuçları	137
Tablo 3.3: Almanya Federal Meclis Seçimi 2021, Thüringen	146
Tablo 3.4: AfD Göç Söylemi ve AB Göç Politikası MAXQDA Kod Sistemi	160
Tablo 3.5: AfD ve Göç İlişkisi (İç ve Dış Göç Dâhil) MAXQDA Kod Sistemi	161
Tablo 3.6: AfD Göç Üzerinden Kendini Sağ Tanımlaması MAXQDA Kod Sistemi	162
Tablo 3.7: AfD Ulusal Göç Yaklaşımı MAXQDA Kod Sistemi	163
Tablo 3.8: AfD Göç Söylemi ve AB Göç Politikası Hiyerarşik Kod- Alt Kod Modeli	165
Tablo 3.9: AfD ve Göç İlişkisi (İç-Dış Göç Ayrımı Dâhil).....	167
Tablo 3.10: AfD Göç Üzerinden Kendisini Sağ Tanımlaması.....	168
Tablo 3.11: AfD Ulusal Göç Yaklaşımı	170
Tablo 3.12: Kelime Bulutu	191

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1.1: Varış Bölgesine Göre Uluslararası Göçmen Sayısı 2005-2019 (Milyon).....	21
Grafik 2.1: Ocak 2014'ten Aralık 2021'e kadar AB'de Sığınma Başvurusunda Bulunanlar (AB vatandaşı olmayanlar) (sayı,%).....	99

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3.1: AfD 2017 Seçim Afişi	152
--	-----

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
ABA	: Avrupa Birliği Antlaşması
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AET	: Avrupa Ekonomik Topluluğu
AKÇT	: Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu
AT	: Avrupa Topluluğu
AfD	: Alternatif for Germany
EURATOM	: Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu
EURODAC	: Avrupa Parmak İzi Veri Bankası
EUROPOL	: Avrupa Polis Örgütü
EUROSUR	: Avrupa Sınır Gözetleme Sistemi
EURO	: Avrupa Para Birimi
EUROSTAT	: Avrupa İstatistik Ofisi
Ed.	: Editör
Edt	: Editörler
FRONTEX	: Dış Sınırlarda Operasyonel İşbirliği Yönetimi için Avrupa Ajansı
PNR	: Yolcu İsim Kayıt Listesi
SIS	: Schengen Bilgi Sistemi
SEA	: Avrupa Tek Senedi
IBM	: Entegre Sınır Yönetimi
TDK	: Türk Dil Kurumu

GİRİŞ

İnsanlık tarihinin başlangıcından beri var olduğu bilinen göç olgusu; sanayi devrimi ile ivme kazanırken insanların daha iyi bir yaşam standartına sahip olmak amacıyla ekonomik ve siyasi nedenlerle ülke sınırları içinde ya da dışında düzenli/ düzensiz olarak hareketliliğe devam ettiği bilinmektedir. İşte bu sebeptir ki küresel konuların en önemli maddelerinden birisi de uluslararası göç hareketleridir.

Avrupa coğrafyası İkinci Dünya Savaşı'na kadar Amerika, Kanada ve Avustralya gibi kıtalara göç verirken, savaş sonrası uluslararası göç hareketliliğine ev sahipliği yapan hedef nokta haline gelmiştir. Avrupa kıtasının hedef nokta haline gelmesindeki en önemli etmenlerden biri; barışın Avrupa'da kalıcı tesisi için savaş sonrası altı devlet arasında ekonomik temelli bütünleşme amacıyla kurulan, Avrupa Kömür Çelik Topluluğu (AKÇT) ile ilk adımın atılmasıyla beraber kıtada siyasi ve ekonomik entegrasyonun en önemli lokomotifini olan Avrupa Birliği'nin kurulması olmuştur. Birlik kıtada bir refah alanı yaratmıştır.

Birlik üyesi devletler İkinci Dünya Savaşı sonrasında kıtadaki iş gücü açığı sebebiyle göçe ekonomik bağlamda olumlu yaklaşmışlar ve ortak göç politikası adına düzenlemelere gitmemişlerdir. 1970'li yıllar ile başlayan ekonomik durgunluk, özellikle 1973 Petrol Krizi'nin yarattığı küresel ortam misafir işçi alım programlarının durdurulmasına hatta var olan geçici göçmenlerin menşei ülkelerine geri gönderilmesine sebebiyet vermiştir. Bu dönem göçmen, mülteci ve sığınmacı kavramlarının, düzenli – düzensiz göç hareketliliği bağlamında ayrımına gidildiği yılları kapsamaktadır. Ayrıca Avrupa Birliği üye devletlerin ulusal seviyede göç karşıtı adımlar atması, Birlik düzeyinde bu alanda politika geliştirilmesi ihtiyacını doğurmuştur. Bu bakımdan 1990'lı yıllara kadar ulus devlet düzeyinde tutulan göç politikaları bu tarihten sonra Birlik

antlaşmalarına dâhil edilerek uluslararası düzeye çıkarıldığı görülmektedir.

1992 tarihine kadar malların, hizmetlerin ve kişilerin serbest dolaşımının sağlanmasını öngören 1987 tarihli Avrupa Tek Senedi Birliğin göç politikası alanı oluşturmasında attığı ilk ve en önemli adım olmaktadır. Fakat Avrupa Tek Senedi hükümet bakanları arasında gerçekleştiği için, göç politikası adına hükümetlerarası bir adım olmuştur. Soğuk Savaş'ın sona erip Sovyetler Birliği'nin dağılması, Doğu ve Batı Almanya'nın birleşmesi ile beraber Avrupa topraklarında yaşanan insan hareketliliği de tekrar artış göstermeye başlamıştır. Değişen uluslararası ortam sebebiyle 1990 yılı sonrası Birlik, politikalarını bu yeni koşullara uyumlu hale getirmek için göç alanında düzenlemelere giderek ortak politikalar oluşturmaya çalışmıştır.

Maastricht Antlaşması ile üç sütünlü yapıya bürünen Birlik; göç ve iltica politikalarını Adalet ve İç İşleri başlığı altında üçüncü sütunda düzenlemiş, bu durum ise göç konusunun, Avrupa Birliği'nde antlaşmalara dâhil edilmesiyle Birlik seviyesinde artık sadece ekonomik değil siyasi bir mesele olduğunu da göstermiştir. Amsterdam Antlaşması'nın 1999 yılında yürürlüğe girmesi ile özgürlük, güvenlik ve adalet alanı inşasında ciddi adımlar atılmaya başlanmış; Maasricht Antlaşması ile üçüncü sütunda yer alan göç politikaları (sınır, iltica, vize) topluluklar sütunu olan ilk sütuna taşınmıştır. Bu durum göç meselesinin ulusal düzeyden ulus üstü düzeye taşınmaya başladığının ciddi bir göstergesidir.

Öte yandan bilinmektedir ki Maastricht Antlaşması ile beraber "Avrupa Vatandaşlığı" tanımı yapılmış bu durum ise Birlik üyesi olmayan kişilere karşı sert önlemler alınmasına sebebiyet vermiştir. Bu politikalar üçüncü ülke vatandaşları için vize, iltica konularında daha sıkı ve güvenlik temelli çerçeveselendirilmiştir. Öte yandan Birlik göç politikalarının yapılan zirveler ve geliştirilen programlar ile düzensiz göçe karşı atmak istediği ortak adımlar bu dönemde iç ve dış politikada güvenlik temelli oluşturulmaya devam etmiştir. Bu durum ise göç meselesinin

Lizbon Antlaşması ile kurulan “Özgürlük, Güvenlik ve Adalet “ alanı ile ilerleyen dönemlerde Birlik açısından ekonomik ve siyasi entegrasyonun ana gündeminde üst sıralarda güvenlik temelli yer almaya devam edeceğinin bir anlamda işaretini vermiştir.

Öte yandan Soğuk Savaş sonrası değişen güvenlik anlayışı ile birlikte göçün sadece Birlik düzeyinde değil, üye devletler seviyesinde bir güvenlik meselesi haline geldiği de görülmektedir. Bu durumun temel sebebi olarak güvenliğin referans nesnesinin salt devlet olmaktan çıkması ile birey ve toplum odaklı çalışmalara yer verilmesi gösterilebilir. 11 Eylül saldırıları, dünyanın farklı noktalarında meydana gelen savaşlar beraberinde ekonomik ve siyasi istikrarsızlıklar yaratarak Avrupa’ya yasal veya yasa dışı göçün artmasına neden olmuştur. Bu durum ise göçün terörizm, refah devleti ve toplumsal güvenlik ile ilişkilendirilmesine yol açmıştır.

Göçün bir güvenlik konusu olarak işlenmesi çalışmam kapsamında Kopenhag Okulu tarafından geliştirilen “güvenlikleştirme” yaklaşımı bağlamında ele alınacaktır. Okulun geliştirdiği “güvenlikleştirme” yaklaşımı göçün tehdit olarak nasıl söylem ile inşa edildiğini anlamamız adına önem taşımaktadır. Fakat burada önemli olan nokta göçün güvenliği tehdit etmesinin beş güvenlik sektörü üzerinden gerçekleşiyor olmasıdır. Toplumsal güvenlik, kültürel güvenlik, ekonomik güvenlik, siyasi güvenlik ve çevresel güvenlik bağlamında genişleyen güvenlik konuları değişen Avrupa güvenlik anlayışının sosyal ve politik alanlarında göç bağlamında toplumun homojenliğine, refah devletine tehdit unsuru yaratması bakımından ele alınmaya başladığı döneme de işaret etmektedir. Bu dönem Avrupa Birliği göç politikalarının antlaşmalara dâhil edildiği dönemle paralellik göstermesi bakımından önemlidir. Ulusal devlet düzeyinde ise göçün bir güvenlik sorunu olarak tehdit kapsamında görülmesi bu duruma yönelik aciliyet gerektiren politika, uygulama araçları ve söylemler ile katı kısıtlayıcı politik kararlar gündeme getirmektedir.

Ulus devlet düzeyinde göçün bir güvenlik tehdidi olarak görülme-ye başlaması Avrupa’da Soğuk Savaş sonrası güvenlik ajandasında

meydana gelen değişikliklerle de yakından ilgilidir. Milliyetçi çatışmalar, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı, İslam'ın terör ile ilişkilendirilmesi gibi ögeler Avrupa'da tehdidin kaynağında artışa sebebiyet vermiştir. Küresel terörizm ulusal ölçekte, genelde devleti, özelde ise yuttaşlarını koruma ve güvenliği muhafaza etme adına devlet otoritesini daha sağlam bir zemine oturtur.¹ Bu dönem tehdidin kaynağı bir “öteki” üzerinden tanımlanmış, bu öteki ise göçmenler olmuştur. Tehdidin çeşitliliği ise ulus devletin egemenliğinin korunması adına göç ve vatandaşlık politikalarında kısıtlayıcı adımları beraberinde getirmiştir.

Göç ve güvenlik arasında kurulan ilişkinin ulus devlet sınırları üzerinden inşa edilmesinde Avrupa'da yükselişe geçen popülist, aşırı sağ olarak nitelendirilen partilerin önemli rol oynadığı görülmektedir. Göçmenler üzerinden artan güvenlik endişesini bu siyasi partilerin; toplumsal, ekonomik, kültürel ve ulusal boyutta göç karşıtı söylem ve politikalar ile inşa ettikleri gözlenmektedir. Avrupa'da göçün güvenlikleştirilmesi hususunda sağ hareketlerin etkisine bakmak, aynı zamanda neden göç –güvenlik arasında bir ilişki kurulduğunu da anlamamıza olanak vermesi açısından önemlidir. Bu durum ise bizi göçü güvenlikleştirmenin bir siyasal partiyi “aşırı sağ” olarak tanımlamak için yeterli ölçüt olup olmadığı sorusuna götürmektedir.

Kopenhag Okulu kapsamında güvenlikleştirme yaklaşımının bir söz edimi ile başladığı ifade edilmektedir. Başarılı bir güvenlikleştirme ise alımlayıcı kitleye ulaşıldığı zaman gerçekleşmektedir. Söylemin bir meselenin “tehdit” olarak inşa edilmesindeki rolü sebebiyle özellikle popülist partiler, liderler tarafından gündelik pratiklerde kullanıldığı görülmektedir. Bu kapsamda aşırı sağ, popülist çizgide olan partiler kendilerini Avrupa Birliği'ne dair ya da ulusal düzeyde göç karşıtı söylem ile meşru zeminde tutmak için bu yolu kullanabilmektedir. Bunu yaparken ise çok kültürlülük karşıtı, geleneksel ve milliyetçi bir tavır takınabilir; iltica, vatandaşlık gibi önemli konuları gündemine alabil-

¹ Andrew Heywood, **Siyasi İdeolojiler**, Çev. Ahmet Kemal Bayram vd., 2007, Adres Yayınları, s.26.

mektedirler. Hatta bu duruma tarihsel olarak bakarak ülkenin geçmiş politikaları ile yakın zaman politikalarına şekil vermek isteyen nostaljik / muhafazakar bir tavırda takınmaları muhtemeldir.

Bu kapsamda çalışma toplam üç bölümden oluşmaktadır ve çalışmanın bölümlerinde hangi konuların analiz edildiği kısaca açıklanması gerekmektedir. İlk bölümde Avrupa Birliği “ özgürlük, güvenlik ve adalet”alanı inşası kapsamında göç politikalarının tarihsel gelişimi ele alınmıştır. Bu kapsamda Birliğin kuruluş aşamasından kısaca bahsedilmiş daha sonra Avrupa Tek Senedi, Maastricht Antlaşması, Amsterdam ve Lizbon Antlaşmaları kapsamın da göç politikalarının seyri hakkında analizler yapılmıştır. Ayrıca Birliğin göç politikası oluşturma amacının dinamikleri Birlik tarafından yapılan zirveler ve programlar çerçevesinde ele alınarak değerlendirilmeler yapılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde ise, Avrupa Birliği’nde güvenliğin değişen gündemi bağlamında göçün güvenikleştirilmesi ve sağ hareketler ile ilişkisi ele alınmaktadır. Bu kapsamda göçün güvenikleştirilmesi bağlamında çalışmamda ön planda tutulan konu Kopenhag Okulu güvenikleştirme yaklaşımı olması sebebiyle detaylı bir açıklama ihtiyacına gerek duyulmuştur. Çalışmam kapsamında öncelikle geleneksel güvenlik anlayışına değinilmiş ardından Soğuk Savaş sonrası güvenlik kavramındaki genişleme ve derinleşme tartışmaları ile gündeme gelen eleştirel güvenlik yaklaşımı kapsamında Kopenhag Okulu güvenikleştirme yaklaşımının bileşenleri analiz edilerek, güvenlik sektörleri açıklanmıştır. Daha sonra güvenlik dışılaştırma ve Kopenhag Okulu kapsamında geliştirilen özellikle güvenikleştirme yaklaşımına Paris Ekolu’nden gelen eleştiriye yer verilmiştir. Çalışmam ikinci bölüm kapsamında güvenikleştirme bağlamında önem taşıyan Avrupa Birliği’nde değişen güvenlik gündemi ile ilişkisi ortaya konulmuştur. Bu çerçevede göçün bir güvenlik tehditi olarak aşırı sağ tarafından ele alınmasının argümanları analiz edilmeye çalışılmıştır.

Kitabın üçüncü ve son bölümünde ise, daha önce açıklanan kavramlar kapsamında çalışmamın örnek olay incelemesi olan AfD (Al-

manya için Alternatif Partisi) ‘nin eleştirel söylem analizi yapılmıştır. Bölüm kapsamında önce söylemin tanımı yapılarak, eleştirel söylem analizi açıklanmış ve daha sonra Ruth Wodak söylem-tarihsel yaklaşımına değinilmiştir. Almanya için Alternatif Partisi tanıtılmış ve seçim başarıları yıllara göre analiz edilmiştir. Bu bağlamda söylemin eylemden bağımsız olmadığı argümanından yola çıkılarak, Kopenhag Okulu’nun güvenikleştirme adımı önemli bir rol oynayan söylem yoluyla tehditin inşasının siyasal parti tarafından nasıl gerçekleştirildiği analiz edilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda AfD’nin göçe dair söylemlerini ulusal, kültürel, ekonomik ve toplumsal güvenlik temaları üzerinden ne şekilde ürettiği üzerine yoğunlaşmıştır. Eleştirel söylem analizinde Ruth Wodak: söylem- tarihsel yaklaşım seçilmiştir.

Bu kapsamda, çalışmanın araştırma soruları şu şekilde formüle edilmiştir:

- (i) AfD göç-güvenlik ilişkisinin kurulmasında Avrupa Birliği göç politikaları ve Avro karşıtlığının göçün bir tehdit olarak söylemsel inşasındaki etkisi nelerdir?
- (ii) AfD göçü güvenikleştirdi mi yoksa bu bir güvenikleştirme adımı mıdır?
- (iii) Göç- güvenlik ilişkisi güvenikleştirme kapsamında hangi aşırı sağ veya popülist temalar üzerinden kurulmuştur?
- (iv) Güvenikleştirme yaklaşımı en fazla hangi güvenlik sektöründe ağır basmaktadır?

Öte yandan göçün güvenikleştirilmesinin söylem üzerinden inşası analizinde, partinin kuruluşundan günümüze kadar hazırlanan parti programları, girilen seçimler ve sonuçları incelenmiş; Almanya’nın farklı noktalarından parti yetkilileri ile yapılan görüşmelerden veriler elde edilmiştir. Bu veriler ise MAXQDA’da analizi yapılarak çalışmanın sonuç ve değerlendirme kısmına büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.